

Щока Наталія Іванівна,
студентка спеціальності «Фінанси і кредит»,
Науковий керівник: ст. викладач кафедри фінансів
Михальчинець Г.Т.,
Мукачівського державного університету

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСІВ КОМАНДИТНИХ ТА ПОВНИХ ТОВАРИСТВ

Під час створення суб'єкта господарювання перед власниками постає питання щодо вибору ефективної з погляду оптимізації фінансової та інвестиційної діяльності організаційно-правової форми ведення бізнесу. На сьогодні питання щодо видів та організаційних форм підприємств регулюється Господарським та Цивільним кодексами України та Законом України «Про господарські товариства». Відповідно до цього кодексу діють такі види товариств: акціонерне, з обмеженою відповідальністю, з додатковою відповідальністю, повні та командитні товариства.

Поряд з товариствами які несуть обмежену відповідальність існують товариства які несуть необмежену відповідальність. До таких товариств відносять повні і командитні товариства. Такі товариства діють на основі установчого договору.

Повним визнається таке товариство, всі учасники якого займаються спільною підприємницькою діяльністю і несуть солідарну відповідальність за зобов'язаннями товариства усім своїм майном. Учасник повного товариства не може бути учасником іншого товариства[2].

Фінансові відносини у повних товариствах визначаються на підставі установчого договору. Особливістю такого договору є те, що учасник товариства несе солідарну відповідальність за зобов'язаннями усім майном, яке є у розпорядженні товариства незалежно від того який вклад він зробив у статутний капітал. Такий вид товариства немає статуту. Тому він не потребує від учасників акумуляції значних капіталів при створенні товариства, виражає одну з основних переваг повного товариства.

Відносини учасників повного товариства мають довірчий характер, що і обумовлює солідарну відповідальність товариства.

Справи повного товариства можуть вести як усі учасники, так і один або декілька з них, які виступають від імені товариства та яким доручено ведення таких справ. Такі учасники зобов'язані надавати іншим учасникам на їх вимогу інформацію про те, що вони виконували від імені та в інтересах товариства.

У повному товаристві фінансування діяльності здійснюється за рахунок зовнішніх і внутрішніх джерел. Внутрішніми джерелами є тезаврація прибутку, амортизаційні відрахування, забезпечення наступних витрат та платежів. До зовнішніх джерел формування фінансових ресурсів відносять фінансові кредити (банківські кредити), емісію облігацій, комерційні кредити.

Прибуток у товариства формується внаслідок надходжень від господарської діяльності після покриття матеріальних, також прирівняних до них витрат та витрат на оплату праці. З прибутку товариства сплачуються проценти за кредитами банків та по облігаціях, а також передбачені законодавством податки та інші платежі до бюджету. Чистий прибуток залишається у повному розпорядженні товариства, яке самостійно визначає напрямки його використання. Прибутки товариства розподіляються між його учасниками у відповідності до їх частки в статутному капіталі.

Повне товариство може змінювати розмір статутного фонду. Його збільшення може здійснюватися тільки після внесення повністю всіма учасниками своїх вкладів. Зменшення статутного фонду при запереченні кредиторів товариства не допускається.

Законодавство України визначило, що порядок виходу учасника з повного товариства має певні особливості. Коли товариство створене на невизначений строк, його учасник може в будь-який час вийти з товариства, попередивши інших учасників про це не пізніше ніж за 3 місяці. Коли повне товариство створюється на визначений строк, вихід з товариства можливий з поважних причин та з попередженням не пізніше ніж за 6 місяців. Учаснику, який вийшов з

товариства, сплачується вартість його внеску та належна йому частина прибутку, одержана товариством у поточному році.

На сьогодні в Україні діє 1378 повних товариств. На протязі останніх чотирьох років кількість повних товариств зменшилася на 684 товариств. На протязі 2013-2016 рр. кількість таких товариств коливалася (Рис. 1.).

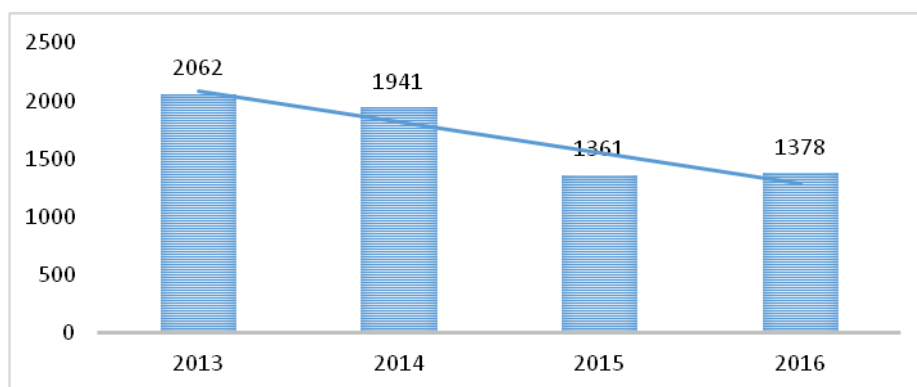

Рис. 1 – Динаміка кількості зареєстрованих в Україні повних товариств у 2013-2016 рр. [4]

Командитне товариство можна вважати товариством змішаного типу, в якому поєднуються риси повного товариства і товариства з обмеженою відповідальністю, тобто це модифікована форма повного товариства.

Командитним товариством визнається товариство, в якому разом з одним або більше учасниками, які здійснюють від імені товариства підприємницьку діяльність і несуть відповідальність за зобов'язаннями товариства всім своїм майном, є один або більше учасників, відповідальність яких обмежується вкладом у майні товариства (вкладників), та які не беруть участі в діяльності товариства.[2] Так як і в повному товаристві у командитному товаристві особа може бути повним учасником лише в одному такому товаристві. Не дозволяється, щоб повний учасник командитного товариства був учасником повного товариства.

Учасники, які ризикують лише в межах свого внеску, є зовнішніми учасниками і їх називають командистами. Вони не приймають участі в здійсненні товариством підприємницької діяльності.

До командитного товариства може вступити вкладник, який зробив грошовий або матеріальний вклад. Розмір часток вкладників не повинен перевищувати 50 % майна товариства, передбаченого засновницьким договором.

Вкладник товариства має право:

- одержувати частину прибутку товариства відповідно до його частки у складеному капіталі товариства в порядку, встановленому засновницьким договором (меморандумом);
- діяти від імені товариства в разі видачі йому довіреності та відповідно до неї;
- переважно перед третіми особами набувати відчужувану частку (її частину) в складеному капіталі товариства. [2]

Управління справами командитного товариства здійснюється тільки учасниками, які мають повну відповідальність.

На сьогодні в Україні діє 384 командитних товариств. На протязі останніх чотирьох років їх кількість зменшилася майже в два рази. Особливо помітним є їх зменшення в 2015 році порівняно з 2014 роком. Впродовж останніх років їх кількість залишається майже на одному рівні (Рис. 2).

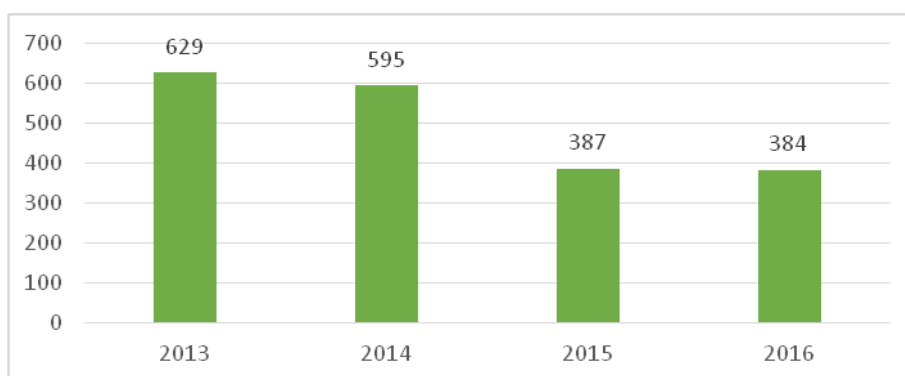

Рис. 2 – Динаміка кількості зареєстрованих в Україні командитних товариств 2013-2016 рр. [4]

Командитне товариство припиняє свою діяльність на підставах передбачених законодавством, а також у випадку вибуття усіх учасників з повною відповідальністю. У випадку, якщо вибули усі вкладники з повною

відповідальністю, учасники, які залишилися, мають право замість ліквідації товариства перетворити його у повне товариство.

Отже, організація фінансів у повних і командитних товариствах відрізняється, кожен з них має свої особливості в процесі організації і функціонування фінансів. Основною відмінністю повного товариства від командитного товариства є те, що в діяльності першого не передбачена участь вкладників або командитистів: всі засновники або нові (повні) члени товариства несуть повну відповідальність за результати в бізнесі. На відміну від повних товариств в командитному товаристві поряд з повними членами є вкладники, які відповідають за збитки фірми тільки в межах вкладених сум. Все інше в обох типах розглянутих товариств збігається.

Ситуація в Україні щодо функціонування повних та командитних товариств має тенденцію до зменшення, що на нашу думку є негативним явищем у бізнесі, адже, якщо бізнес працює прозоро, сплачує всі податки, то і від відповідальності він убезпечений. Наявність можливостей створення інших організаційно-правових форм підприємництва без прив'язки до додаткової відповідальності і породжує схильність бізнесменів до відкриття все нових підприємств, нажалі деколи недіючих.

Список використаної літератури:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (із змінами та доповненнями)// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 18, № 19-20, № 21-22, ст.144 [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

2. Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.1991 № 1576-ХІІ / Верховна Рада України [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>

3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

4. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

5. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: [Навчальний посібник] – К.: КНЕУ, 2003. – 554 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>